

20050096

TIETO -seurantaryhmän

12/1996
Tielaitos
Maanmittauslaitos

OR TIEH / TIE

TIETO -seurantaryhmän LOPPURAPORTTI

**Tielaitos
Maanmittauslaitos**

Helsinki 1996

JOHDANTO

Tielaitos ja Maanmittauslaitos asettivat 24.1.1995 yhteisen seurantaryhmän ohjaamaan ja seuramaan "TIETO 94 - Tietoimitusmenettelyn kehittäminen" -kehitysraportin mukaisia toimenpiteitä. Seurantaryhmään nimettiin Maanmittauslaitoksesta Juhani Paukkunen (puheenjohtaja), Markku Vuorinen ja Tuomo Heinonen sekä Tielaitoksesta Raimo Koski, Esko Takanen ja Jorma Tuomainen (sihteeri). Seurantaryhmälle annettiin toimiaikaa vuoden 1996 loppuun.

Seurantaryhmän tuli asettamiskirjeen mukaan selvittää toiminnassa olevia ongelmia, raportoida niistä ja laatia parannusesityksiä. Edelleen seurantaryhmän tuli huolehtia kehitysraportin edellyttämien yhteistoimintatilausuuksien ja koulutuksen järjestämisestä. Seurantaryhmä ohjasi myös 20.2.1995 asetetun yhteisen laatutyöryhmän työtä.

Seurantaryhmä toimi saamansa tehtävän mukaisesti ja informoi väliraporttein laitosten johtoa. Tässä loppuraportissaan ryhmä tekee yhteenvedon tähänastisesta yhteistyöstä, analysoi nykytilannetta ja esittää ehdotuksensa jatkotoimenpiteiksi.

Helsingissä joulukuussa 1996

TIETO -seurantaryhmä

SISÄLTÖ

JOHDANTO	2
1 YHTEENVETO V. 1992 - 1996	4
1.1 Yhteistoiminta ja sen kehittäminen	4
1.2 TIETO 94	4
1.2.1 Perustavoitteet	4
1.2.2 Yksilöidyt tavoitteet	4
1.2.3 Toimenpide-ehdotukset	5
1.2.4 Seuranta	5
2 TILANNEANALYYSI	6
2.1 Vahvuudet	6 - 7
2.2 Heikkoudet	6 - 7
3 SEURANTARYHMÄN EHDOTUKSET JATKOTOIMIKSI	8
3.1 Yhteistoiminnan vakiinnuttaminen	8
3.1.1 Yhteyshenkilöt	8
3.1.2 Yhteistoimintakokoukset	8
3.2 Tulossopimukset	8
3.3 Laatu järjestelmät	9
3.4 Korvaus määrärahan käyttö	9
3.5 Yleisistä teistä annetun lain muuttaminen	9

1 YHTEENVETO V. 1992 - 1996

1.1 Yhteistoiminta ja sen kehittäminen

Ensimmäinen tietoitusmenettelyn kehittämiseen tarkoitettu yhteinen alueellinen tilaisuus oli jo joulukuussa 1992 Siilinjärvellä. Sitä seurasi melko pian valtakunnallinen yhteistapaaminen yhteistoimintapäivillä 25.-26.5.1993 Helsingissä. Saman vuoden syksyllä nimettiin Maanmittauslaitoksen ja Tielaitoksen yhteisellä kirjeellä työryhmä kehittämään tietoitusmenettelyä yhteistoimintapäivillä haluttuun suuntaan. Tämä TIETO 94 -työryhmä sai työnsä päätökseen ja julkaisi "TIETO 94 - Tietoitusmenettelyn kehittäminen" -raportin 16.12.1994.

1.2 TIETO 94

1.2.1 Perustavoitteet

TIETO 94 -työryhmän mukaan Maanmittauslaitoksen ja Tielaitoksen tavoitteena on aikaansaada tietoitusmenettely, joka lyhentää toimituksen viereiläoloaika ja luo mahdollisuuden toimituksen lopettamiseen joko ennen tiehankkeen valmistumista tai välittömästi sen jälkeen. Toimituksen kestojen lyhentäminen, päällekkäisen työn välttäminen ja tarpeettomien toimintojen karsiminen johtavat toimituskustannusten alenemiseen ja korkomenojen pienenemiseen.

1.2.2 Yksilöidyt tavoitteet

Työryhmän esittämässä tavoitetilassa tulee tietoitus -osaprosessi liittää kiinteäksi osaksi koko tiehankeprosessia. Tielaitoksen ja Maanmittauslaitoksen yhteistoiminnan tavoitetilassa pääpaino on tien suunnitteluvaiheen projektityöskentelyssä.

- Ensimmäisessä vaiheessa kootaan hankkeen perustiedot. Perustietojen hankinnasta vastaa Tielaitos tilaajana ja Maanmittauslaitos vastaa tuottajana kiinteistöjaotuksen ja maanomistustietojen hankinnasta ja ajantasallapidosta.
- Tiehankkeen suunnittelu toteutetaan siten, että suunnitelmassa esitetty tiealueen rajaus on lopullinen ja tietoituskartta tehdään soveltuvin osin tiesuunnitelman yhteydessä.
- Perustiedot ajantasaistetaan juuri ennen suunnitelman tielain mukaista käsittelyä.
- Tietoitus suoritetaan viivytyksittä. Maanmittauslaitos ja Tielaitos sopivat tietoitus -osaprosessin käytännön tason toimenpiteistä. Maanmittaustoimitot laativat maksatustiedot atk-pohjaisena Tielaitoksen MAHA -järjestelmään soveltuvana.

1.2.3 Toimenpide-ehdotukset

TIETO 94 työryhmän esitys:

- TIETO 94 -raportissa mainitut toimenpiteet tulevat voimaan heti molempien laitosten johdon hyväksytyä ne.
- Yhteistoimintatilaisuudet järjestetään kevään 1995 aikana. Yhteistoimintatilaisuuksien päätarkoituksena on sitouttaa laitosten piiri- ja aluetason TIETO -yhteistyöhön.
- Toiminnan seurannan ja yhteisesti hyväksyttävän laatutason varmistamiseksi perustetaan seurantaryhmä ja laatujärjestelmätyöryhmä.
- Tielainsäädäntöön tulee tehdä eräitä muutoksia.

1.2.4 Seuranta

Tielaitoksen ja Maanmittauslaitoksen johto nimesivät TIETO 94 -työryhmän ehdotusten mukaisesti yhteisen seurantaryhmän 24.1.1995 ja laatujärjestelmätyöryhmän 20.2.1995. Alunperin perustettavaksi ehdotetun tiedonsiirtotyöryhmän työ sisällytettiin laatujärjestelmätyöryhmän tehtävään 9.8.1995. Seurantaryhmä on järjestänyt TIETO -raportin sitouttamistilaisuuksia molempien laitosten henkilökunnalle, ohjannut laatujärjestelmätyöryhmän työtä ("Tietoimituksen tuotteiden laatuvaatimukset ja prosesikuvaukset" -raportti valmistui tammikuussa 1996), hankkinut tietoa yhteistoiminnan tilasta kentällä ja informoinut molempien laitosten johtoa. Työnsä lopuksi seurantaryhmä on tehnyt tilanneanalyysin ja esittänyt ehdotuksensa yhteistyön jatkotoimenpiteiksi.

2 TILANNEANALYYSI

2.1 Vahvuudet

- 2.1.1 TIETO 94 -raportti sisältää tietoisuusmenettelyn tavoitetilan ja keinot sen saavuttamiseksi
- 2.1.2 Tielaitoksen ja Maanmittauslaitoksen johto hyväksyivät raportin ja edellyttivät toimenpiteisin ryhtymistä.
- 2.1.3 TIETO -seurantaryhmä perustettiin vuoden 1995 alussa. Luotiin edellytykset raportin toimintojen käyttöönottoon, informointiin, seurantaan ja koulutukseen.
- 2.1.4 Tie- ja Maanmittauslaitoksen henkilöstö on saanut informaatiota TIETO 94 -raportin sisällöstä seurantaryhmän järjestämissä tiedotus- ja koulutustilaisuuksissa.
- 2.1.5 TIETO 94 -raportissa edellytetty tietoisuuden laatutyöryhmä perustettiin keväällä 1995. Työryhmä tuotti julkaisun "Tietoisuuden tuotteiden laatuvaatimukset ja prosessikuvaukset" (laatuohje). Julkaisussa mainitulla tavalla toimittaessa molemmat osapuolet voivat luottaa laadukkaasti työn tuloksiin ja päällekkäiseltä työltä vältytään.
- 2.1.6 TIETO -seurantaryhmä ja laatutyöryhmä järjestivät laatuohjeesta koulutustilaisuudet.

2.2 Heikkoudet

- 2.2.1 Uusi tietoisuusmenettely saattaa loukata saavutettuja etuja, vaatii täsmällisempää toimintaa ja uudenlaista työ- ja kulttuuria sekä moraalia. Miten saadaan kahden erilaisessa kulttuurissa elävän laitoksen henkilökunta oivaltaamaan asian tärkeys ja murettua muutostavaraa.
- 2.2.2 Tiepiirien ja maanmittaustoimistojen sitoutuminen raporttiin on ollut eriasenteista.
- 2.2.3 Alueelliset valmiudet informaation ja koulutuksen vastaanottamiseen ovat toistaiseksi puutteelliset.
- 2.2.4 Tielaitoksen suunnittelun tilaajatahon päättäjiä puuttui tilaisuuksista. Heidän tietämyksensä TIETO -raportista saattaa olla puutteellinen.
- 2.2.5 Tietämys tietoisuustuotteiden laatuvaatimuksista on Tielaitoksessa puutteellista. Yhteistyökumppanin osaamiseen ja haluun tehdä työ luotettavasti ei uskota. Asenteisiin vaikuttaminen on vaikeaa.
- Maanmittauslaitoksessa laitostason laatujärjestelmätyö on alkuvaiheessaan. Toiminnan laadun systemaattisesta kehittämisestä ja sitoutumisesta laatuvaatimuksiin on havaittavissa vasta harvoissa maanmittaustoimistoissa.
- 2.2.6 TIETO -raportin ja laatuohjeen yhteenkuuluvuus on unohtunut. Ensin mainittujen tavoitteet ovat hämärtyneet. Informaatio ilman laitosten johdon selkeää velvoittamista ei välttämättä johda käytännön toimenpiteisiin.

-
- 2.1.7 Tielaitos on sisällyttänyt TIETO -raportin tavoitteet tulossuunnitteluohjeeseensa 1.9.1996.
- 2.1.8 Tielaitoksen organisaatiouudistus tarjoaa mahdollisuuden sen eri prosessien määrittelyyn ja yhteensovittamiseen.
- 2.1.9 TIETO 94 -raportin tavoitetilassa tiehankeprosessin kokonaiskustannukset alenevat.
- 2.2.7 Haasteena on sovittaa Tielaitoksen useat prosessit yhteen niin, että tavoitteeseen päästään.
- Maanmittauslaitoksen tulossopimusohjeissa ei ole yksilöidysti viitattu raportin tavoitteisiin. Resurssien mukauttamisessa ja palvelun joustavuudessa on puutteita.
- 2.2.8 Hyvin monen eri prosessin ja niistä vastaavien henkilöiden sitoutuminen ja yhteispelin onnistuminen on haaste.
- 2.2.9 Tielaitoksessa rahoituksen ohjaamiseen prosessin aikaistettujen toimintojen kustannuksiin ei ole toimintamallia. Jos rahoitusta ei ohjata prosessin alkuun, prosessi ei nopeudu eikä korkoyms. säästöjä saada.
- 2.2.10 Muita heikkouksia:
- Tielaitoksen tilaajan maanhankintatietämyksen puutteellisuus,
 - Tielaitoksen suunnittelupuolen sitouttaminen TIETO -raporttiin ja laatuohjeisiin on ongelmallista,
 - yhteistoiminta laitosten välillä on liiaksi henkilöitynyttä, mikä on riski organisaatiomallin ja henkilöstön vaihtuessa.

3 SEURANTARYHMÄN EHDOTUKSET JATKOTOIMIKSI

3.1 Yhteistoiminnan vakiinnuttaminen

Laitosten välisen yhteistyön tulee jatkua systemaattisena sekä laitos- että aluetasolla.

3.1.1 Yhteyshenkilöt

Laitostasolla yhteistyöryhmän voivat muodostaa:

Maanmittauslaitoksesta

- keskushallinnon kiinteistötehtävien edustaja,
- maanmittaustoimiston edustaja ja
- kiinteistötietokeskuksen edustaja sekä

Tielaitoksesta

- kiinteistöyksikön edustaja (yhteyshenkilö),
- suunnittelua koordinoivan yksikön edustaja ja
- piirihallinnon edustaja

Laitostason yhteistyöryhmän tehtävänä on seurata yhteistoiminnan kehitystä ja tuloksia sekä tehdä johdolle esityksiä toiminnan kehittämiseksi ja esiintulleiden ongelmien ratkaisemiseksi.

Aluetasolla yhteydenpitäjät ovat tiepiirin kiinteistöryhmästä ja maanmittaustoimistosta. Aluetasolla yhteyshenkilöt luovat yhteisiä alueellisia yhteydenpito- ja toimintamalleja TIETO -raportin pohjalta.

3.1.2 Yhteistoimintakokoukset

Laitostason yhteistyöryhmä järjestää tarvittaessa laajempia yhteistoimintakokouksia ja informaatiotilaisuuksia. Kokousten osanottajat määräytyvät kulloisenkin tarpeen mukaan.

3.2 Tulossopimukset

Maanmittauslaitoksen johto velvoittaa tulosjohtamisensa kautta maanmittaustoimistot noudattamaan TIETO 94 -raportin ja laatuohjeen sisältöä sekä järjestämään alueellisen yhteydenpidon tiepiirien kanssa.

Tielaitoksen alueellisen tiehallinnon tulee kehittää tietoisuusmenettelyä laitoksen johdon hyväksymän Tiehallinnon tulossuunnitteluohjeen 1997 mukaisesti.

3.3 Laaturjestelmät

Tielaitoksen laitostasoiset maanhankinnan ja suunnittelun laatujärjestelmät valmistuvat vuoden 1997 aikana. Maanhankinnan laatujärjestelmä muodostaa oleellisen osan kiinteistöhallinnan ohjauksessa. Tielaitoksen puolesta kiinteistöhallinto vastaa TIETO -laatuohjeen ylläpidosta.

Maanmittauslaitoksen laitostason laatujärjestelmä on valmisteilla. TIETO -laatuohje sijoitetaan viiteasiakirjaksi tulevaan laatujärjestelmään ja sen noudattaminen vastuutetaan.

TIETO 94 raportin mukaisten prosessien kuvaaminen ja tarvittava koulutus sisällytetään kummankin laitoksen laatujärjestelmätyöhön.

3.4 Korvausmäärärahan käyttö

Eräiden tietoitukseen kuuluvien tehtävien tiensuunnittelun aikainen tekeminen nopeuttaa tietoituksen lopullista päättymistä, estää päällekkäistä työtä ja alentaa siten valtion ja maanhankinnan kokonaiskustannuksia. Aikaistetut työsuoritukset tulee kyetä maksamaan Maanmittauslaitokselle normaalin yritystoiminnan laskuna kuten muidenkin konsulttien työ.

Seurantaryhmä esittää valtion talousarvioon kohdan 31.24.87 muuttamista siten, että momentin 2-kohdassa mainittua käyttötarkoitusta laajennetaan. Sellaisten toimenpiteiden kustannukset, jotka nyt maksetaan momentilta 31.24.87 maaanmittauslaskun muodossa tulee voida maksaa myös normaalin yritystoiminnan laskuna. Edellä esitetyn johdosta tulee 2 momentin kohta 2 muuttaa seuraavan sisältöiseksi: "Määrärahaa saa käyttää yleisistä teistä annetun lain ja asetuksen mukaisten maa-alueiden ja korvausten sekä kiinteistötoimitusmaksusta annetun lain mukaisten kiinteistötoimitusmaksujen tai niitä välittömästi korvaavien maksujen maksamiseen."

3.5 Yleisistä teistä annetun lain muuttaminen

TIETO 94 -raportissa on esitetty tavoitteena tietoituksen lopettaminen tien valmistuessa. Seurantaryhmä esittää uuden tavoitteen: Yleisistä teistä annettua lakia tulee muuttaa siten, että tietoitutus saadaan vireille jo silloin kun tiensuunnittelutyö alkaa. Oikeus tiealueen haltuunottamiseen tulisi kuitenkin vasta sen jälkeen, kun tiensuunnitelma on vahvistettu päätöksellä, joka on saanut lainvoiman ja tiepäätös on annettu.

Tämä lainmuutos mahdollistaa korvausten maksamisen pääosin jo silloin, kun tiealue otetaan haltuun ja rakentaminen alkaa. Toimituksen nopeuttamiseen ja korkosäästöihin on tällöin entistä enemmän edellytyksiä. Myös korvauksensaajan oikeusasema paranee menetyksen ja lopullisen korvauksen kohdatessa ajallisesti toisensa.